

Arbetslivskommissionen för husbyggnads- och ytbehandlingsbranschen, lägesbild 2022–2023

Arbetslivskommissionen har utarbetat en lägesbild över kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande inom sitt område. Till arbetskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017). För detta uppdrag har arbetslivskommissionerna haft tillgång till uppgifter om uppföljning, bedömning och respons, bland annat utbildningsförvaltningens statistik- och styrningstjänster och i den nationella informationsresursen KOSKI. Uppgifterna om utförda studieprestationer 2022 gjordes tillgängliga för kommissionerna våren 2023. Eventuella korrigeringar som läroanstalterna har gjort i KOSKI-informationen efter denna tidpunkt visas inte i denna lägesbild. Detta gäller även statistiken över mängden utförda studieprestationer 2023 som tagits fram ur informationsresursen KOSKI i början av 2024. De granskade prestationsmängderna publiceras senare i utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen.fi. De uppgifter som har utnyttjats i lägesbilden har plockats direkt från informationsresursen KOSKI i den form som läroanstalterna har uppgett dem. Statistiken kan innehålla bristfälliga eller felaktiga uppgifter. Till exempel på grund av tekniska orsaker har alla uppgifter som antecknats i läroanstalternas egna studiehanteringssystem inte överförts korrekt till KOSKI och då syns uppgifterna i statistiken som "inga uppgifter"/"har inte meddelats". De examina som är i övergångsperioden ingår inte i de kvantitativa uppgifterna. I utbildningsanordnarnas anordnartillstånd bestäms utbildningsanordnarnas aktivitet utifrån om utbildningsanordnaren/läroanstalten registrerat examens- eller examensdelsprestationer i den KOSKI-data från 2022 eller 2023 som tillställts kommissionen. Även kommissionernas besöksrapporter, begäran om rättelse och utlåtanden har använts som källmaterial.

Antal avlagda examina och examensdelar

	2022	2023	2022	2023
Avläggande av examina och examensdelar	hel examen	hel examen	examensdelar	examensdelar
Grundexamen inom ytbehandlingsbranschen	626	723	6290	7163
Kompetensområdet för byggnadsmåleri	555	664		
Kompetensområdet för industriell ytbehandling	37	26		
Kompetensområdet för golvläggning	20	25		
Kompetensområdet för produktmålning	5	6		
Kompetensområdet för byggnadsmåleri och Kompetensområdet för golvläggning	2	-		
Kompetensområdet för byggnadsmåleri och Kompetensområdet för produktmålning	1	-		
Inga uppgifter	6	2		
Grundexamen inom byggnadsbranschen	2250	2260	25805	26033
Kompetensområdet för husbyggnad	1769	1797		
Kompetensområdet för schaktningsmaskintransport**	417	422		
Kompetensområdet för markanläggning**	22	11		
Kompetensområdet för stenbranschen**	13	4		
Kompetensområdet för schaktningsmaskintransport och Kompetensområdet för markanläggning**	1	2		
Inga uppgifter	28	24		

Yrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	43	65	182	212
Kompetensområdet för byggnadsmåleri	19	24		
Kompetensområdet för industriell ytbehandling	14	33		
Kompetensområdet för golvläggning	8	5		
Inga uppgifter	2	3		
Yrkesexamen inom branschen för byggnadsprodukter	41	2	82	7
Kompetensområdet för betongprodukter	41	1		
Inga uppgifter	-	1		
Yrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	161	229	1533	1619
Specialyrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	41	36	212	208
Kompetensområdet för byggnadsmåleri	31	20		
Kompetensområdet för industriell ytbehandling	6	15		
Kompetensområdet för golvläggning	3	1		
Inga uppgifter	1	-		
Specialyrkesexamen för arbetsledning inom byggnadsbranschen	167	171	843	935
Kompetensområdet för arbetsledning inom byggnadsbranschen	129	106		
kompetensområdet för arbetsplatschef inom byggnadsbranschen	33	38		
Inga uppgifter	5	27		
Specialyrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	42	54	129	180
Totalt	3371	3540	35076	36357

**** Kompetensområden som står under Arbetslivskommissionen för markanläggnings-, sten-, och gruvbranschen.**

Utveckling av antalet examina och examensdelar

Hela examensprestationer	hel examen		förändrings-%
	2022	2023	
Grundexamen inom ytbehandlingsbranschen	626	723	+15,50
Grundexamen inom byggnadsbranschen	2250	2260	+0,44
Kompetensområdet för husbyggnad	1769	1797	+1,58
Yrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	43	65	+51,16
Yrkesexamen inom branschen för byggnadsprodukter	41	2	- 95,12
Yrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	161	229	+42,24
Specialyrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	41	36	-12,20
Specialyrkesexamen för arbetsledning inom byggnadsbranschen	167	171	+2,40
Specialyrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	42	54	+28,57

Examensdelsprestationer	examensdelar		förändrings-%
	2022	2023	
Grundexamen inom ytbehandlingsbranschen	6290	7163	+13,88
Grundexamen inom byggnadsbranschen*	25805	26033	+0,88

Yrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	182	212	+16,48
Yrkesexamen inom branschen för byggnadsprodukter	82	7	-91,46
Yrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	1533	1619	+5,61
Specialyrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	212	208	-1,89
Specialyrkesexamen för arbetsledning inom byggnadsbranschen	843	935	+10,91
Specialyrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	129	180	+39,53

Målet med studierna att avlägga en eller flera examensdelar/målet att avlägga hela examen

Hel examen som mål (enligt examensdel)	2022	2023	förändrings-%
Grundexamen inom ytbehandlingsbranschen	5711	6664	16,69
Grundexamen inom byggnadsbranschen*	24059	24156	0,40
Yrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	177	210	18,64
Yrkesexamen inom branschen för byggnadsprodukter	82	7	91,46
Yrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	672	845	25,74
Specialyrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	207	206	0,48
Specialyrkesexamen för arbetsledning inom byggnadsbranschen	836	929	11,12
Specialyrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	129	174	34,88

Examensdelar som mål (enligt examensdel)	2022	2023	förändrings-%
Grundexamen inom ytbehandlingsbranschen	579	499	13,18
Grundexamen inom byggnadsbranschen*	1746	1877	7,50
Yrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	5	2	60,00
Yrkesexamen inom branschen för byggnadsprodukter	0	0	0,00
Yrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	861	774	10,10
Specialyrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	5	2	60,00
Specialyrkesexamen för arbetsledning inom byggnadsbranschen	7	6	14,29
Specialyrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	0	6	~

Reflektioner

Siffrorna för **grundexamen inom byggnadsbranschen*** omfattar examens alla kompetensområden (hus, mark och sten)

Det större talet för yrkesexamen inom husbyggnadsbranschen där målet för studierna är att avlägga examensdelar och en examensdel gäller examensdelarna Förande av tornkran, Asbestarbeten och Vattenisoleringsarbeten i våtrum. I grundexamen inom ytbehandlingsbranschen och grundexamen inom byggnadsbranschen är också antalet avlagda examensdelar större på grund av att examensdelarna avläggs som arbetskraftsutbildning.

Anordnande av examina

Anordnartillstånd / Aktiva utbildningsanordnare

Examen	Anordnartillstånd 2022	Anordnartillstånd 2023	Aktiva anordnare 2022	Aktiva anordnare 2023
Grundexamen inom ytbehandlingsbranschen	55	55	41	41
Grundexamen inom byggnadsbranschen	55	55	49	51
Yrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	28	28	16	15
Yrkesexamen inom branschen för byggnadsprodukter	12	12	3	2
Yrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	46	46	35	31
Specialyrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	14	14	6	9
Specialyrkesexamen för arbetsledning inom byggnadsbranschen	9	9	6	6
Specialyrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	34	34	14	20

Reflektioner

Förändringar i antalet tillstånd för anordnande av examen

Inga ändringar har skett i anordnartillstånden. Antalet aktiva utbildningsanordnare har ökat.

Anordnande av examina och fördelning av avläggandet av examina och examensdelar mellan utbildningsanordnare

De avlagda examina fördelas ganska jämnt mellan utbildningsanordnarna.

Examensanordnandets geografiska och språkliga täckning

Examina som hör till kommissionens verksamhetsområde ordnas på ett geografiskt heltäckande sätt, med undantag av specialyrkesexamen för arbetsledningen inom

byggnadsbranschen. En del av utbildningsanordnarna kan dock ordna utbildning på ett mycket stort område, och statistiken anger inte på vilken ort examina har avlagts. Få svenskspråkiga examina har avlagts, men det finns ganska många tvåspråkiga anordnartillstånd.

Kvalitet på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande

Fördelning av platserna för yrkesprov 2022

Examen	arbetsplats	läroanstalt	arbetsplats och läroanstalt	inga uppgifter
Grundexamen inom ytbehandlingsbranschen	41,09 %	36,71 %	12,18 %	10,02 %
Grundexamen inom byggnadsbranschen	56,24 %	25,16 %	6,68 %	11,92 %
Yrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	82,76 %	2,87 %	3,45 %	10,92 %
Yrkesexamen inom branschen för byggnadsprodukter	100 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Yrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	51,03 %	29,62 %	1,87 %	17,48

Specialyrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	74,75 %	3,54 %	12,12 %	9,59
Specialyrkesexamen för arbetsledning inom byggnadsbranschen	71,43 %	0,00 %	0,12 %	28,45 %
Specialyrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	88,35 %	4,85 %	1,94 %	4,86 %

Fördelning av platserna för yrkesprov 2023

Examen	arbetsplats	läroanstalt	arbetsplats och läroanstalt	inga uppgifter
Grundexamen inom ytbehandlingsbranschen	39,96 %	40,72 %	14,22 %	5,10 %
Grundexamen inom byggnadsbranschen	58,07 %	26,20 %	6,00 %	9,73 %
Yrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	90,29 %	2,43 %	2,43 %	4,85 %
Yrkesexamen inom branschen för byggnadsprodukter	100,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Yrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	71,61 %	21,86 %	0,82 %	5,70 %
Specialyrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	88,50 %	3,50 %	6,00 %	2,00 %
Specialyrkesexamen för arbetsledning inom byggnadsbranschen	56,42 %	0,32 %	2,89 %	40,36 %
Specialyrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	85,14 %	9,46 %	0,68 %	4,73 %

Förverkligande av tvåpartsbedömningen av yrkesinriktade examensdelar i bedömningen 2022 och 2023*

Examen	lärare och representant för arbetslivet 2022**	lärare och representant för arbetslivet 2023	inga uppgifter 2022**	inga uppgifter 2023
Grundexamen inom ytbehandlingsbranschen	46,22 %	51,54 %	4,31 %	1,42 %
Grundexamen inom byggnadsbranschen*	59,64 %	66,17 %	4,05 %	2,39 %
Yrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	85,06 %	95,15 %	1,15 %	1,46 %
Yrkesexamen inom branschen för byggnadsprodukter	95,12 %	100,00 %	0,00 %	0,00 %
Yrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	79,05 %	88,53 %	2,00 %	1,77 %
Specialyrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	85,06 %	86,00 %	1,15 %	0,00 %
Specialyrkesexamen för arbetsledning inom byggnadsbranschen	75,83 %	90,15 %	0,24 %	0,11 %
Specialyrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	90,29 %	58,39 %	0,97 %	0,67 %

*i siffrorna ingår inte de gemensamma examensdelarna och deras delområden eller erkända examensdelar

Siffrorna för **grundexamen inom byggnadsbranschen*** omfattar examens alla kompetensområden (hus, mark och sten)

Siffrorna för **2022**** hämtades 1.3.2024, eftersom punkten "inga uppgifter" inte efterfrågats i lägesinformationen för 2022

Medeltal för studeranderesponsen* (avslutande enkät)

Examen	medeltal för yrkesprov 2022	medeltal för yrkesprov 2023	medeltal för alla frågegrupper 2022	medeltal för alla frågegrupper 2023
Grundexamen inom byggnadsbranschen	4,3	4,4	4,1	4,1
Yrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	4,7	4,5	4,3	4,2
Specialyrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	4,7	4,7	4,5	4,3
Yrkesexamen inom branschen för byggnadsprodukter	4,0	-	-	-
Specialyrkesexamen för arbetsledning inom byggnadsbranschen	4,0	4,7	4,2	4,2
Grundexamen inom ytbehandlingsbranschen	4,4	4,3	4,1	4,1
Yrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	4,7	4,8	4,3	4,6
Specialyrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	4,8	4,8	4,3	4,6

* Bedömningsskala 1–5

Arbetsplatsenkät 2022–2023*

Examen	medeltal 2022	medeltal 2023
Grundexamen inom byggnadsbranschen	4,0	4,0
Yrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	4,5	3,9
Specialyrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	-	4,5
Yrkesexamen inom branschen för byggnadsprodukter	4,0	-
Specialyrkesexamen för arbetsledning inom byggnadsbranschen	4,0	3,9
Grundexamen inom ytbehandlingsbranschen	3,9	4,1
Yrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	4,6	4,0
Specialyrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	4,4	-

* Bedömningsskala 1–5

Enkät för arbetsplatshandledare 2022–2023*

Examen	medeltal 2022	medeltal 2023
Grundexamen inom byggnadsbranschen	4,0	4,0
Yrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	3,9	4,1
Specialyrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	4,8	3,9
Yrkesexamen inom branschen för byggnadsprodukter	4,1	-
Specialyrkesexamen för arbetsledning inom byggnadsbranschen	3,7	3,8
Grundexamen inom ytbehandlingsbranschen	4,1	4,2
Yrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	3,9	3,9
Specialyrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	4,7	3,7

* Bedömningsskala 1–5

Reflektioner

Förverkligande av tvåpartsbedömningen

I grundexamina som hör till kommissionens verksamhetsområde genomförs tvåpartsbedömningen något sämre än på nationell nivå. Kommissionen ber att man fäster uppmärksamhet vid att utbildningsanordnarna registrerar uppgifterna om prestationerna på ett enhetligt sätt i studieförvaltningssystemen för alla punkter som fastställts som obligatoriska för att informationen från Koski-datalagret ska vara av så hög kvalitet som möjligt.

Fördelning av platserna för yrkesprov

Några exempel från 2023, till exempel grundexamen inom ytbehandlingsbranschen har en hög % med läroanstalten som yrkesprovsplats. Detta kan bero bl.a. på arbeten som utförts på bostadsaktiebolag, där man är tvungen att anteckna yrkesproven i målning som yrkesprov vid läroanstalten, eftersom bostadsaktiebolagen inte har något FO-nummer. I yrkesexamen inom husbyggnadsbranschen är läroanstalten yrkesprovsplats i 345 examensdelar. Som mest i Asbestarbeten (260) och den obligatoriska examensdelen Behärskande av ekonomi, arbete och arbetsmiljö (68). Enligt kommissionens observationer borde läroanstalterna fästa uppmärksamhet vid sätten att göra anteckningar i studerandehanteringssystemen i anslutning till yrkesprovsplatserna.

Motiveringar till ordnande av yrkesprov på läroanstalter

Vid kommissionens besök har yrkesprov som genomförs vid läroanstalten motiverats på följande sätt: Av motiverade skäl kan yrkesprov eller delar av det ordnas någon annanstans än på arbetsplatsen (t.ex. läroanstalten, egen arbetsplats, verkstad, virtuella miljöer, simulatorer). Motiverade skäl kan vara kompetens i olika arbetssituationer, arbetarskydd, användning av en maskin eller anordning som inte kan påvisas i samband med normala arbetsuppgifter på arbetsplatsen. Motiveringar till yrkesprov som ordnas någon annanstans än på arbetsplatsen har varit t.ex. behovet av särskilt stöd. Eller examensdelen har till exempel varit tapetsering eller plattsättning som genomförs som valbara studier, varvid det har varit svårt att hitta motsvarande arbetsplatser bland företagen. Yrkesprov som ordnas på arbetsplatserna har vid behov kompletterats vid läroanstalten så att kraven på yrkesskicklighet i examensdelen har påvisats.

Vissa delprov lämnas ogjorda under en orimligt lång tid. T.ex. i större byggnadsobjekt görs fönster- och dörrarbeten vid olika tidpunkter av tidtabellsskäl. Fönsterinstallationer utförs i samband med stommen och dörrinstallationer först i samband med arbetena inomhus. I sådana fall där examensdelen avläggs som delprov kan den lärare som handleder inläringen i arbetslivet avgöra vilka yrkesprov eller andra sätt att påvisa yrkesskicklighet som kan användas så att alla krav på yrkesskicklighet påvisas och kan bedömas.

Generaliseringar om rättelseyrkanden

Kommissionen har fått två rättelseyrkanden 2022. Rättelseyrkandena kan inte generaliseras, men kommissionen betonar dokumentationens betydelse i bedömningen.

Situationen gällande planer för bedömning av kunnande

De planer för bedömning av kunnande som kommissionen behandlat har varit varierande. År 2022 har kommissionen gett ett positivt utlåtande om ett tillstånd att ordna utbildning på basis av en plan för bedömningen av kunnandet. Kommissionen upplever att planerna för bedömning av kunnande inte nödvändigtvis fungerar som ett verktyg i vardagen, men utbildningsanordnarna strävar efter att utveckla sina genomförandeplaner.

Förverkligande av personlig tillämpning i praktiken

Enligt studeranderesponsen genomförs den personliga tillämpningen i huvudsak väl. Utvecklingen av examensgrunderna har också gjort det möjligt att genomföra personlig tillämpning. Flexiblare examensgrunder främjar personlig tillämpning.

Utvecklingsobjekt i anordnarnas verksamhet enligt kommissionen

Vikten av dokumentering kan inte betonas för mycket som en garanti för den studerandes och utbildningsanordnarens rättsskydd samt med tanke på arbetslivskommissionen och kvalitetssäkringen.

Gemensamma examensdelar och deras delområden

Under besöken har man observerat att bl.a. de gemensamma examensdelarna inte integreras särskilt mycket i de examina som hör till kommissionens verksamhetsområde. En examensdel som kunde integreras i de yrkesinriktade examensdelarna är Att verka i arbetslivet (2 kp).

Examensgrundernas funktion och examensstruktur

Reflektioner

Examensgrundernas överensstämmelse med arbetslivet och erfarenheter av examensgrundernas funktion

Det vore bra att förenhetliga examensdelarnas omfattning så att det även skulle gå att välja valbara examensdelar från andra examina. Den grundläggande kompetens som krävs inom branschen bör fås från de obligatoriska examensdelarna i examina.

Kommentarer från besöken om hur examensgrunderna fungerar och eventuella utvecklingsbehov:

- De nya grunderna för grundexamen inom byggnadsbranschen upplevs vara mycket fungerande i fråga om kraven på yrkesskicklighet och enhetliga bedömningskriterier för kompetens.
- Om det finns något som behöver utvecklas är det kriteriet för berömliga 5 "presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön"; få personer som avlägger grundexamen inom byggnadsbranschen kan ännu göra detta.

I diskussionen framkom den förnyade bedömningsskalan 1–5 för grundexamen, då både utbildningsanordnaren och de studerande ansåg att bedömningskriterierna i den övre delen av bedömningsskalan 4 och 5 är sådana att man knappt kan påvisa dem i utbildning som sker på arbetsplatsen.